

Halvårsrapport 2019

AP4:s uppdrag är att bidra till ekonomisk trygghet för dagens och morgondagens pensionärer genom att förvalta en del av det allmänna pensions-systemets buffertkapital.

Stark avkastning i fortsatt turbulent marknad

Med en avkastning på 13,0 procent efter kostnader ökade det totala fondkapitalet till 391,4 miljarder kronor vid utgången av första halvåret 2019. Portföljens aktiva avkastning under första halvåret överträffade AP4:s referensportfölj med 1,7 procentenheter. Halvårsresultatet uppgick till 45,2 miljarder kronor. Under första halvåret har netto 3,0 miljarder kronor betalats ut till pensionssystemet. De totala kostnaderna uppräknat till helårsbasis uppgick till 0,10 procent av genomsnittligt förvaltad kapital. Valutaexponeringen vid utgången av perioden uppgick till 17,6 procent av fondkapitalet.

AP4 har tagit ett aktivt ägaransvar genom att under första halvåret ha röstat på 80 svenska och 872 utländska bolagsstämmor. Inför stämmsäsongen 2019 arbetade AP4 i 39 valberedningar.

391

miljarder kronor
i fondkapital

13,0%

i avkastning
efter kostnader

1,7%

i aktiv avkastning

45

miljarder kronor
i halvårsresultat

3

miljarder kronor överfört
till pensionssystemet

0,10%

i förvaltningskostnader

Innehåll

Stark aktiemarknad och aktivt förvaltningsresultat gav hög avkastning	2
Nyckeltal	4
Vd-ord	5
Hållbarhet	8
Resultat- och balansräkning	10
Flerårsöversikt	11

Denna halvårsrapport har upprättats i enlighet med de av AP-fonderna gemensamt framtagna redovisnings- och värderingsprinciperna. Dessa återfinns i AP4:s årsredovisning för 2018. Om inte specifikt angivits har samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder använts som för årsredovisning 2018.

Siffror i halvårsrapportens tabeller och diagram är avrundade var för sig, varför summan inte alltid stämmer med delarna.

Siffror inom parentes avser första halvåret 2018 om inte annat anges.

Halvårsrapporten har inte varit föremål för granskning av AP4:s revisorer.

Inga väsentliga händelser har skett efter periodens utgång.

AP4:s årsredovisning för verksamhetsåret 2019 kommer att publiceras i februari 2020.

Stark aktiemarknad och aktivt förvaltningsresultat gav hög avkastning

Avkastningen efter kostnader för första halvåret 2019 uppgick till 13,0 procent. Viktiga bidragsgivare till avkastningen var den betydande exponeringen till aktier, både globalt och i Sverige, men även räntebärande investeringar och reala tillgångar gav god avkastning under första halvåret. Aktiv förvaltning gav ett fortsatt betydande avkastningsbidrag om totalt 1,7 procentenheter till portföljens avkastning. AP4:s valutaexponering bidrog med 1,1 procentenheter till avkastningen som ett resultat av fortsatt kronförsvagning under första halvåret.

Tillgångsslag	Marknadsvärde, mdr kr	Portföljvinst, %	Exponering ¹ , %
Globala aktier	156,6	14,5	40,0
Svenska aktier	61,3	26,3	15,7
Globala räntor	82,4	4,0	21,0
Svenska räntor	45,4	2,5	11,6
Reala tillgångar ²	45,3	7,1	11,6
Övriga tillgångar	0,5	0,1	0,1
Valuta	0,0	1,1	0,0
S:A PLACERINGS-TILLGÅNGAR	391,5	13,0	100,0

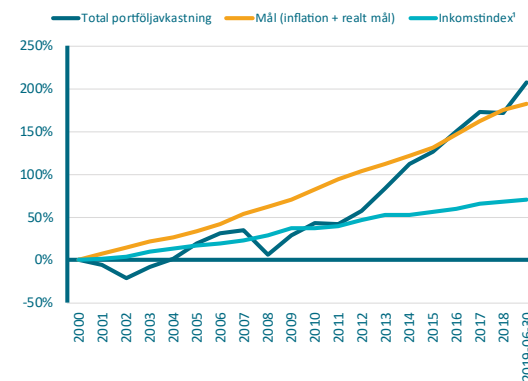
¹ Inkluderar underliggande tillgångars exponering från derivat inom tillgångsslagen globala aktier, svenska aktier, globala räntor samt svenska räntor.

² Marknadsvärdering av AP4:s onoterade fastighetsinnehav baseras i huvudsak på rapportering för första kvartalet.

AP4 överträffar avkastningsmålen

AP4:s långsiktiga avkastning har överträffat både det reala avkastningsmålet samt inkomstindexets utveckling. AP4:s avkastning sedan starten 2001 har varit i genomsnitt 6,3 procent per år, att jämföra med det reala avkastningskravet, uppräknat med inflation, som uppgår i genomsnitt till 5,8 procent per år över samma tidsperiod. AP4:s avkastning har även överstigit inkomstindexets utveckling som i genomsnitt har varit 2,9 procent per år. Det innebär att AP4 har bidragit till pensionssystemets finansiering och stabilitet.

AP4:s avkastning, efter kostnader, sedan start 2001

¹ Inkomstindexets utveckling är en förenkling där utvecklingen över ett år har fördelats lika över respektive halvår.

Fortsatt stark aktiv avkastning

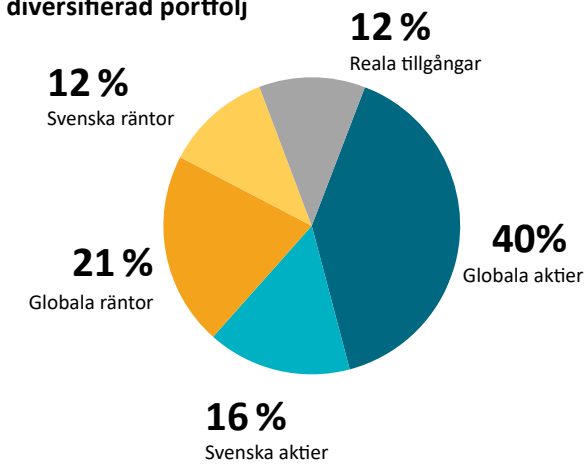
AP4:s portföljvinst överträffade utvecklingen för referensportföljen med 1,7 procentenheter. Det motsvarar ett mervärde i förvaltningen om 5,8 miljarder kronor för första halvåret. Förvaltningen bidrog brett till det positiva aktiva förvaltnings-

resultatet under första halvåret, med huvudsakliga bidragsgivare från svensk aktieförvaltning, global ränteförvaltning samt reala tillgångar, vilka i huvudsak utgörs av fastighetsinvesteringar.

Långsiktighet motiverar betydande aktieandel

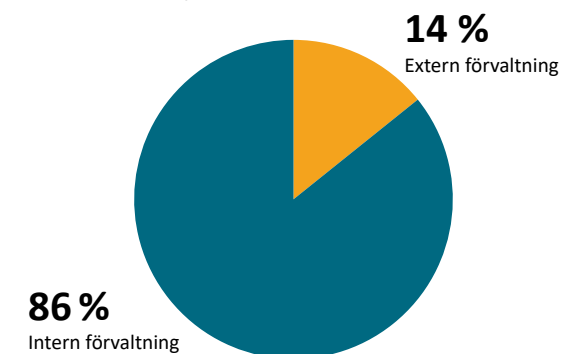
AP4:s långsiktiga uppdrag och en högre förväntad avkastning för aktier jämfört med andra tillgångsslag motiverar en hög andel aktier, trots de relativt högre riskerna. En väsentlig exponering till Sverige inom aktier och räntebärande motiveras av dels förväntad högre avkastning relativt många andra marknader, dels goda möjligheter för AP4 att genom aktiv förvaltning skapa överavkastning, samt lägre valutasäkringskostnader.

En diversifierad portfölj

Minskad andel extern förvaltning

Vid utgången av första halvåret 2019 var 86 procent av tillgångarna förvaltade internt och 14 procent av tillgångarna förvaltades externt, att jämföra med 16 procent externt vid årets början. AP4 förvaltar internt när en samlad bedömning visar att en intern förvaltning kan uppnå lika bra eller bättre avkastning efter kostnader. Lagkravet om att minst 10 procent av portföljen ska vara externt förvaltat utgick i samband med att ändrade regler för AP-fonderna trädde ikraft den 1 januari 2019.

Regeringens utvärdering för 2018 positiv

Regeringens årliga utvärdering av AP-fonderna för 2018 fastställer att AP1-AP4 långsiktigt har uppnått sina avkastningsmål samt bidragit positivt till finansieringen av inkomstpensionssystemet. Regeringen lyfter även fram det arbete inom hållbarhet som skett mellan AP1-AP4 inför det nya lagkravet om föredömlig förvaltning som trädde ikraft den 1 januari 2019. Regeringen noterar även det överlag stärkta samarbetet mellan AP1-AP4 och att nu även AP7 ingår i det samarbetet.

Fortsatta nettobetalingar till pensionssystemet

AP4:s nettobetaling till pensionssystemet uppgick under första halvåret 2019 till 3,0 miljarder kronor.

Sedan 2009, då nettoutbetalningarna från AP-fonderna till pensionssystemet påbörjades, till och med första halvåret 2019 har AP4 betalat ut 53,7 miljarder kronor till pensionssystemet. Dessa utbetalningar har huvudsakligen skett till följd av demografiska faktorer som att det är talrika årskullar som nu är pensionärer. Pensionssystemet är konstruerat för att hantera just detta och nettoutbetalningar från AP-fonderna förväntas fortsätta till cirka år 2040.

Vissa ytterligare ändringar av placeringsreglerna för AP-fonderna

Regeringen remitterade under våren en promemoria avseende vissa ytterligare ändringar av AP-fondernas placeringsregler. AP4 har inlämnat ett remissyttrande vilket förordar ökad flexibilitet vad gäller illikvida investeringar jämfört med vad som föreslås i promemorian.

Henrik Rättzén ny styrelseledamot

Under våren 2019 utsåg regeringen Henrik Rättzén till ny ledamot i AP4:s styrelse. Henrik Rättzén ersätter Stefan Lundbergh som lämnade styrelsen efter åtta år.

Nyckeltal för AP4:s verksamhet	30 juni 2019	30 juni 2018	2018
Utgående fondkapital, mdr kr	391,4	366,9	349,3
Periodens resultat, mdr kr	45,2	13,7	-0,5
Flöden netto mot pensionssystemet, mdr kr	-3,0	-3,3	-6,8
Ingående fondkapital, mdr kr	349,3	356,6	356,6
Förvaltningskostnadsandel, Rörelsens kostnader, %	0,06	0,06	0,06
Förvaltningskostnadsandel, Provisionskostnader, %	0,04	0,04	0,04
Total förvaltningskostnadsandel, %	0,10	0,10	0,10
Avkastning total portfölj, före kostnader, %	13,0	3,9	-0,1
Avkastning total portfölj, efter kostnader, % ¹	13,0	3,8	-0,2
Real avkastning efter kostnader, % ²	11,7	2,9	-2,2
Annualiserad avkastning efter kostnader, 5 år, %	9,3	11,0	8,1
Annualiserad avkastning efter kostnader, 10 år, %	10,4	8,7	9,9
Real annualiserad avkastning efter kostnader, 10 år, % ²	9,1	7,8	8,7

¹ Avkastning efter kostnader för 2019 är korrekt avrundad till 13,0 procent då förvaltningskostnadsandelen totalt för perioden uppgår till knappt 0,05 procent.

² KPI för juni 2019 är ett estimat, eftersom denna siffra ännu inte var tillgänglig vid tidpunkten för denna rapportens publicering.

Vd-ord

Stark marknadsutveckling men orosmoln kvarstår

Det sista kvartalet under 2018 präglades av stor marknadsoro och fallande tillgångspriser. Den ökande oron och pessimismen var resultatet av en olycklig kombination av tilltagande rädsla för en kraftig avmattning i den globala konjunkturen, oro för en mer restriktiv penningpolitik från världens centralbanker, befarad eskalering av handelskonflikter och ängslan för markant fallande vinster i företagssektorn.

I stark kontrast avtog under början av 2019 oron steg för steg. Ett efter ett så skingrades delvis de orosmoln som präglade marknaderna under slutet av 2018. Redan någon vecka in i januari så gjorde den amerikanska centralbanken Federal Reserve helt om genom att markant ändra sitt budskap om den framtida penning-

dessa osäkerheter, vilket gör att vi kan förvänta oss en marknad med under stundom stora rörelser även under resten av 2019.

Stark portföljavgkastning för AP4

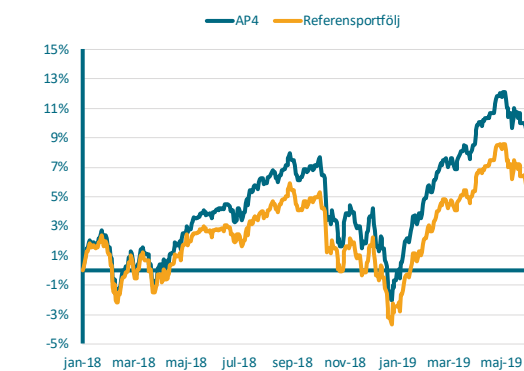
Under första halvåret 2019 avkastade AP4:s portfölj 13,0 procent efter kostnader. En stor del av avkastningen kommer från AP4:s allokering till aktier och reala tillgångar. Även vår allokering till räntebärande instrument bidrog på ett betydande sätt till den absoluta avkastningen under årets inledande sex månader på grund av de kraftigt fallande räntorna.

Avkastningen första halvåret 2019 var den högsta avkastning som AP4 har haft ett enskilt första halvår sedan starten av det nya pensionssystemet år 2001. Detta är förstas mycket glädjande, men det illustrerar kanske framförallt den volatila marknadsmiljö vi nu befinner oss i. Mätt sedan början av 2018 har avkastningen efter kostnader i genomsnitt varit 8,3 procent per år, men som illustrationen nedan visar har avkastningen uppvisat både betydande upp- och nedgångar. Av detta framgår också med tydlighet det faktum att utvärderingen av en pensionsfond måste göras över en lång tidsperiod för att vara meningsfull.

"Avkastningen första halvåret 2019 var den högsta avkastning som AP4 har haft ett enskilt första halvår sedan starten av det nya pensionssystemet år 2001"

politiken. Även handelsförhandlingarna utvecklades positivt samtidigt som årets första rapportperiod överlag gav uppmuntrande signaler kring bolagens utveckling. Sammantaget så resulterade detta i minskad oro för den globala tillväxten, en ökad optimism och en stark utveckling på finansmarknaderna med stigande aktiekurser och fallande räntor.

Därefter har marknaderna mer eller mindre rört sig sidledes med relativt stora slag beroende på hur stämningläget har förändrats kring de oroshärdar som präglade marknadsrörelserna under 2018 och inledningen av 2019. I princip kvarstår också alla

Vår förvaltnings aktiva avkastning, det vill säga avkastningen utöver AP4:s referensportfölj, har fortsatt varit stark och uppgick till 1,7 procentenheter för första halvåret. Det positiva resultatbidraget var därmed 5,8 miljarder kronor. Med detta kan jag med stolthet konstatera att AP4 förlänger den redan långa period av positiv aktiv avkastning som vi historiskt har uppvisat. Detta betonar dessutom ytterligare värdet av den breda och högkvalitativa aktiva förvaltning som AP4 bedriver.

Fortsatt utvecklingsarbete

Arbetet med att identifiera investeringsteman inom hållbarhet fortskrider med god fart. Syftet är att detta arbete ska leda till att vi kan identifiera investeringar som kan ge god avkastning såväl som att bidra till omställningen till ett hållbart samhälle. Den stora utmaningen är inte att hitta de övergripande områden där det sker eller behöver ske förändringar. Snarare ligger utmaningen för det första i att analysen når en sådan detaljnivå att det går att förstå de ofta mycket komplexa sambanden för att kunna urskilja värdekedjor eller delar av värdekedjor som är intressanta ur investeringssynpunkt. Efter detta är det för det andra ofta inte oproblematiskt att hitta investeringsmöjligheter som ger den önskade exponeringen, och inte sällan så återfinns de mest intressanta möjligheterna i den onoterade marknaden.

"AP-fonderna bör få utökade möjligheter till direktinvesteringar i onoterade tillgångar såsom saminvesteringarna och sidoinvesteringar i onoterade bolag."

Vi har även fortsatt att utveckla vår organisation och kompetens kring illikvida och onoterade investeringar. Detta är ett viktigt område för AP4 för att ytterligare kunna öka avkastningspotential och robusthet i vår investeringsportfölj. Som nämntes ovan så återfinns ofta också de mest intressanta hållbara investeringsmöjligheterna i den onoterade delen av marknaden.

Ett spännande och lovande exempel på en sådan hållbar och onoterad investering som AP4 har genomfört under första halvåret är Meridiam Infrastructure Africa Fund. Fonden fokuserar på infrastrukturinvesteringar inom förnyelsebar energi, miljö och transport i utvalda länder i Afrika. Fonden syftar sålunda till att bidra till samhällsutveckling och uppbyggnad av hållbar infrastruktur såväl som den förväntas ge en god avkastning åt AP4.

Viktiga förändringar i AP-fondernas placeringsregler

En promemoria avseende det andra steget i moderniseringen av AP-fondernas placeringsriktlinjer har skickats ut på remiss. Promemorian behandlar i huvudsak på vilket sätt AP-fonderna ska få investera i illikvida tillgångar. Det angivna syftet med lagändringen är att för det första ge AP-fonderna så goda förutsättningar som möjligt att öka kostnadseffektiviteten, avkastningsmöjligheterna och långsiktigheten när det gäller placeringar i illikvida tillgångar och för det andra att ge AP-fonderna liknande förutsättningar som andra jämförbara institutionella investerare.

Förslagen som läggs fram i promemorian innebär tyvärr fortsatt stora begränsningar för AP-fonderna vad gäller investeringar i illikvida tillgångar. Därmed kommer inte heller förutsättningar ges för att uppnå lagändringens syften. Vi har därför i vårt remissyttrande återigen lyft fram att AP-fonderna bör få utökade möjligheter till direktinvesteringar i onoterade tillgångar såsom saminvesteringar och sidoinvesteringar i onoterade bolag, investeringar i onoterade infrastrukturbolag samt i onoterade krediter.

Detta skulle komplettera det första steget i det förändrade regelverket som trädde ikraft vid årsskiftet och också möjliggöra långsiktiga och kostnadseffektiva onoterade investeringar med samma förutsättningar som andra stora pensionsfonder.

Det är angeläget att nu skapa ett regelverk som ger AP-fonderna tillräcklig flexibilitet för att kunna verka i en snabbt föränderlig finansmarknad under många år framåt.

Avslutningsvis vill jag tacka alla AP4:s medarbetare, vilka i sina olika roller gemensamt har bidragit till dels det mycket starka förvaltningsresultatet och dels till vårt arbete med att ständigt utveckla vår verksamhet så att vi på bästa sätt kan utföra vårt viktiga uppdrag i det svenska allmänna pensionssystemet.

Stockholm den 12 juli 2019

Niklas Ekvall
Vd

Hållbarhet

Tillsammans med AP1-AP3 har AP4 genom AP-fondernas etikråd (Etikrådet) samt andra internationella pensionsfonder deltagit i ett antal hållbarhets-engagemang under första halvåret 2019.

Internationellt investerarsamarbete kring säkerhet för avfallsdammar

Efter kollapsen av Vale-dammen i Brumadinho i januari 2019 och dess tragiska konsekvenser med förlust av liv, försörjningsmöjligheter och förödande miljöförstörelse har Etikrådet tillsammans med Engelska kyrkans pensionsfond och investerare över hela världen, med tillsammans ett förvalt kapital på över 10 miljarder dollar, inlett ett samarbete och ställer krav på och arbetar för ökad säkerhet vid gruvors avfallsdammar. Kravet är att en tillgänglig global publik databas upprättas över alla avfallsdammar globalt, som ska kunna användas av samhällen, regeringar, civilsamhällen och investerare. Brev har skickats till 680 gruvbolag och uppmanar dessa att publicera teknisk information för varje avfallsdamm som de äger eller är delägare i. Investerarna, där Etikrådet och Engelska kyrkans pensionsfond är PRI:s (Principles for Responsible Investment) representanter i en internationell arbetsgrupp, arbetar också för att en global säkerhetsstandard för gruvors avfallsdammar tas fram. En sådan skulle kunna bidra till att säkerställa att dammolyckor inte sker.

Investerarinitiativ för publiceringsansvar på sociala plattformar

AP4 och Etikrådet stöder ett investerarinitiativ för att Facebook, Alphabet (Google) och Twitter ska ta ökat ansvar för att skydda sina användare och samhället för vad som publiceras och sprids genom deras sociala plattformar. Initiativet inleddes efter tragedin i Christchurch, Nya Zeeland i mars 2019. Initiativet stöder Etikrådets pågående dialoger med bolagen angående deras säkerhetssystem rörande personuppgiftshantering.

AP4 har tagit aktivt ägaransvar

AP4 har tagit ett aktivt ägaransvar genom att under första halvåret 2019 ha röstat på 80 svenska stämmor och 872 utländska bolagsstämmor. Inför stämmosäsongen 2019 har AP4 hittills arbetat i 39 svenska valberedningar.

Att bolagen får den bästa möjliga styrelsen anpassad för respektive bolags unika behov är en av AP4:s viktigaste uppgifter som ägare. AP4 arbetar aktivt för ökad mångfald i bolagsstyrelser, då det skapar bättre förutsättningar för värdeskapande. AP4 driver till exempel sedan flera år tillbaka att minst en person av vardera kön ska vara med på kortlistan för nya styrelsekandidater.

AP4 har tagit ett aktivt ägaransvar genom att under första halvåret 2019 röstat på 80 svenska stämmor och 872 utländska bolagsstämmor. Inför stämmosäsongen 2019 har AP4 hittills arbetat i 39 svenska valberedningar.

Resultaträkning

Mkr	jan-jun 2019	jan-jun 2018	2018
RÖRELSENS INTÄKTER			
Räntenetto	1 084	945	1 978
Erhållna utdelningar	4 299	4 387	6 583
Nettoreultat, noterade aktier och andelar	30 139	4 100	-11 862
Nettoreultat, onoterade aktier och andelar	162	823	4 976
Nettoreultat, räntebärande tillgångar	3 684	-487	-566
Nettoreultat, derivatinstrument	1 708	-1 312	-4 484
Nettoreultat, valutakursförändringar	4 256	5 374	3 196
Provisionskostnader	-66	-71	-135
Summa rörelsens intäkter	45 266	13 759	-314
RÖRELSENS KOSTNADER			
Personalkostnader	-66	-63	-126
Övriga administrationskostnader	-47	-41	-85
Summa rörelsens kostnader	-113	-104	-211
PERIODENS RESULTAT	45 153	13 655	-525

Balansräkning

Mkr	2019-06-30	2018-06-30	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Aktier och andelar, noterade	228 018	217 940	190 635
Aktier och andelar, onoterade ¹	37 258	31 582	36 077
Obligationer och andra räntebärande tillgångar	118 210	120 264	115 163
Derivatinstrument	3 479	1 519	4 806
Likvida medel	3 767	4 083	3 484
Övriga tillgångar	1 885	277	1 020
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 270	1 258	1 338
SUMMA TILLGÅNGAR	393 887	376 923	352 523
SKULDER OCH FONDKAPITAL			
SKULDER			
Derivatinstrument	1 245	8 757	1 659
Övriga skulder	622	540	487
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	595	682	1 065
Summa skulder	2 462	9 979	3 211
FONDKAPITAL			
Ingående fondkapital	349 312	356 609	356 609
Nettoutbetalningar till pensionssystemet	-3 040	-3 320	-6 772
Periodens resultat	45 153	13 655	-525
Summa fondkapital	391 425	366 944	349 312
SUMMA SKULDER OCH FONDKAPITAL	393 887	376 923	352 523

¹ Marknadsvärdering av AP4:s onoterade fastighetsinnehav baseras i huvudsak på rapportering för första kvartalet.

Flerårsöversikt

Flerårsöversikt	30 Juni 2019	2018	2017	2016	2015
FONDKAPITAL, FLÖDEN OCH RESULTAT, MDR KR					
Fondkapital	391,4	349,3	356,6	333,9	310,0
Flöden, netto mot pensionssystemet	-3,0	-6,8	-7,4	-6,6	-4,9
Periodens resultat	45,2	-0,5	30,1	30,5	20,1
AVKASTNING, %					
Avkastning total portfölj, före kostnader	13,0	-0,1	9,2	10,1	6,9
Avkastning total portfölj, efter kostnader ¹	13,0	-0,2	9,1	10,0	6,8
Avkastning total portfölj efter kostnader, annualiserad 5 år	9,3	8,1	11,5	12,0	9,7
Avkastning total portfölj efter kostnader, annualiserad 10 år	10,4	9,9	7,3	6,7	6,7
FÖRVALTNINGSKOSTNADSANDEL I % AV FÖRVALTAT KAPITAL (ÅRSTAKT)					
Rörelsekostnader	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Rörelsekostnader och provisionskostnader	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11
RISK, % ²					
Standardavvikelse ex-post, Total portfölj	5,3	6,4	4,1	7,3	8,8
Standardavvikelse ex-post, Likvid portfölj ³	5,9	7,0	4,5	7,8	9,4
Standardavvikelse ex-post, Total portfölj, 10 år ⁴	6,9	7,5	8,6	8,8	9,0
Sharpekvot total portfölj, ex-post	5,3	0,1	2,5	1,5	0,8
Sharpekvot likvid portfölj, ex-post ³	5,2	neg	2,0	1,2	0,6

¹ Avkastning efter kostnader för 2019 är korrekt avrundat till 13,0 procent, då förvaltningskostnadsandelen totalt för perioden uppgår till knappt 0,05 procent.

² Avser daglig avkastningsdata om inget annat anges.

³ Avser likvida tillgångar exklusive onoterade fastigheter, riskkapitalfonder och högavkastande räntebärande.

⁴ Avser kvartalsdata för totala tillgångar.

Övriga nyckeltal, per bokslutsdag	30 Juni 2019	2018	2017	2016	2015
Aktiv avkastning, före kostnader, % ^{1,2}	1,7	2,3	-1,1	1,0	4,8
Inflation, % ³	1,2	2,0	1,7	1,7	0,1
Real avkastning efter kostnader, % ³	11,7	-2,3	7,4	8,3	6,8
Aktiv risk ex-post, aktiv förvaltning, % ⁴	0,9	1,5	1,7	2,7	2,8
Valutaexponering, %	17,6	18,4	18,4	26,9	27,0
Andel extern förvaltning inkl investeringar i riskkapitalföretag, % ⁵	14,2	16,2	17,0	22,7	22,4
Antal anställda per bokslutsdag	62	54	53	54	55
PLACERINGSTILGÅNGARNAS FÖRDELNING, % ^{6,7}					
Globala aktier	40,0	38,9	40,8	40,2	39,4
Svenska aktier	15,7	14,6	16,6	17,6	17,8
Globala räntor	21,0	22,0	21,1	22,7	20,5
Svenska räntor	11,6	12,2	11,6	10,6	14,5
Reala tillgångar ⁸	11,6	12,1	9,6	8,6	7,3
Övrigt	0,1	0,3	0,3	0,3	0,5
SUMMA PLACERINGSTILGÅNGAR, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Fondens operativa portfölj utvärderas mot en referensportfölj bestående av ett antal marknadsindex med fastställda tillgångsvikter. I samband med ny förvaltningsstruktur 2018 har referensportföljens marknadsindex, som tidigare justerats för bland annat fondens skattestatus, etiska aspekter genom exkluderingar av bolag samt exkluderingar av non-US REITs, uppdaterats med standardiserade index valutasäkrade till SEK i syfte att förenkla och öka transparensen. För första halvåret 2019 uppgår bidraget från fondens aktiva utnyttjande av skattestatus som statlig pensionsfond till 0,12 procentenheter.

² Aktiv avkastning, beräknad som skillnad i avkastning mellan operativ portfölj och referensportfölj.

³ KPI för juni 2019 är ett estimat, eftersom denna siffra ännu inte var tillgänglig vid tidpunkten för denna rapportens publicering.

⁴ Aktiv risk, beräknad som standardavvikelse, mätt i årstakt, på skillnaden i avkastning mellan operativa portfölj och referensportfölj.

⁵ Hel- eller delägda fastighetsbolag redovisas som internt förvaltad.

⁶ Avser exponering, där underliggande tillgångars exponering från derivat inom tillgångsslagen globala aktier, svenska aktier, globala räntor samt svenska räntor har inkluderats.

⁷ I samband med ny förvaltningsstruktur har mindre förändringar genomförts avseende tillgångsklasserna samt tillgångarna inom respektive tillgångsklass. Under Övrigt återfinns främst kapitallösa mandat. För jämförelse presenteras tidigare år enligt ny förvaltningsstruktur.

⁸ Marknadsvärdering av AP4:s onoterade fastighetsinnehav baseras i huvudsak på rapportering för första kvartalet.

AP4:s långsiktiga perspektiv, ansvarstagande som ägare och stora engagemang för hållbarhet skapar möjligheter för hög avkastning till låg kostnad. På så sätt verkar AP4 för tryggare pensioner.